

Pongrácz P. Mária

Tébolyult hullámok

A tenger fellázadt. Haragos hullámok mardosták a partot, mint-ha rongyos darabokat akarnának kiszakítani a földből. Feltöltődtek gyűlölettel. Habzó szájuk kitágult, úgy fenyegették az áldozataikat. Zúgtak, morajlottak, akár a veremből kiszabadult vadak.

Órákig nézte a hatalmas víz lázadását. Meg akar tisztítani mindent. Erőszakosan. Féktelenül támad. Tele gyűlölettel. Ha most meztelenre vetkőzne, kitépné belőle is a rosszat. Az agya lüktet. Biztosan hibázott, azért változott üldözött vaddá, akinek már nincs helye ebben a világban. Csak kergetőzik tébolyultan, nem tud megnyugodni már sohasem. Jó szándéka rosszra változott, szeretetét megfojtották. A szája habzik. Fogai vésszesen csikorognak.

Szédülten követte a csapkodást. Lába remegett. Ha minden lecsendesülne, akkor sem tudna lépkedni a vízen. A tömény alkohol még ott lüktetett a fejében. Kigombolta az ingét, megtapogatta szőrös mellét. Lehet, hogy már nincs is szíve, ami ott dobog, az egy idegen szerv, bár hasonlít ahhoz, amit reszketve keres, hogy kitépje magából. Szánalmas látvány a valaha-volt ember, a derék, nyílt tekintetű férfi, aki hívta a múzsákat, s azok jöttek, elkényeztették csalfa mosolyukkal. Mint az asszony, aki kiválasztotta magának férjül. Ő meg úszott vele a határtalan óceánban. Idegen nemzetségből származott, és azt akarta, hogy megtanulja a nyelvüket, elfogadják és szeressék új hazájában.

Az anyanyelvén csak álmodott. A szavak repdestek körülötte, a hangok felszabadultak, úgy ölelték át, mintha nem ismernék a felejtést. Felforrósodtak, aztán fellángoltak, fénylettek, mint a csillagok. Ha felébredt édes mámorából, pogány imát rebegett. Kérte a Mindenhatót, oldozza fel a vétkei alól, hiszen ő is csak ember, még ha nem is keresztelték meg soha szentelt vízzel. Nem bírja magával hordozni a világ szenvedéseit, nem akar áldozattá

válni. Arra vágyik, hogy az idegen emberek megkedveljék, még akkor is, ha más országból, más nemzetből került közéjük. Mégis fekete báránya lett a csendes nyájnak. Nem érezte a bennük csírázó gyűlöletet, nem gondolt arra, hogy az egyszer majd őt is megperzselheti.

Az első ütést az anyósától kapta. Amikor meglátogatta őket, egy alkalmas pillanatban félrehúzta, és a fülébe súgta, hogy nem akar korcs unokát. Magával viszi a lányát, talál neki egy becsületes férfit, akinek ereiben nemzetük tiszta vére folyik. Ez meg-némította. Ekkor látta az első, haragos hullámot fellobbanni, de még nem mert arra gondolni, hogy egyszer őt is magával sodorhatja a féktelen ár.

Csapzott haját tapogatta. Nem engedelmeskedtek reszkető kezének a fürtök. Összecsomósodtak, tekeregtek a fején. Puhán nyúltak a semmibe. Kopaszodik. Nem szép, nem is csúnya. Mégis ijedten tapasztalja a változást.

A hullámok kagylókat sodornak a lába elé. Szedegetni kezdi az égi ajándékot. Amikor felemel egyet a nedves homokból, látja, hogy valamiféle ragadós lények bújnak elő a páncélházukból. Korcsok, meg nem született embriók. Megfogantak, aztán mégsem akartak világra jönni. Bújócskáznak a kagylótestben, míg ki nem hal belőlük az alig fogant élet.

Érezte, hogy kiszárad a teste. Már a torkában van a forróság. Menekül a lángoktól, amelyek fojtogatják fényes nyelvükkel. Ezek nem törődnek azzal, hogy mennyi könyvet halmozott fel dolgozószobájában, köztük azt a negyven kötetet, melyeket ő fordított le az anyanyelvére. Megperzselnek mindent. A nyomtatott lapok hamuvá változnak, vergődnek a tűzhalálban. Ha nem siet el, őt is megölhetik a pusztítóan terjedő erők, ha nem menekül el, ő kerül sorra.

Úgy lépett a homokszőnyegre, mint az ingoványra. Apró szemcsék csiklandozták a talpát. A szandálján szemtelenül tántorgott egy lyuk. Évek óta nem vásárolt magának sem cipőt, sem nadrágot. Kevéske pénzét italra költötte. A tömény szesz gyorsan szívódott fel szomjas testében. Aztán elbódította az agyát. Repdesett, lengedezett a mámorban. Körülötte megrészegült az

egész világ. Senki nem ismerte a bánatot vagy az örömet. Megbabonázta magát minden felhajtott pohárral, elaltatta bosszúvágyát. Hagyta, hogy kiürüljön a lelke.

Futólépésben igyekezett a kocsmába. Nem az a megszokott, füstös hely volt, ahol a fejek bebújnak a pohár fenekébe, hogy kéjesen kiszívjanak minden cseppet. Fényes bár várta a külföldi íróvendégeket. A pincérek már az asztalokra helyezték a tányérokat és evőeszközöket. Biztosan messziről érkeztek. Szükségük van egy kis szívmelegítőre. A legjobb italt helyezték elé is. Gyöngyözött a hattyúnyakú üvegben, úgy kínálta magát, mint az eladó lány. Pedig még ára sem volt. A házigazdák mindent ingyen adtak a jeles vendégeknek. Érezzék magukat úgy, mintha otthon lennének. Nem törődtek az ő átázott ruhájával, lyukasan ásitó cipőjével sem.

A terem egyik félreeső zugában keres menedéket. Nem akar beszélni senkivel. Magába fojtja a bánatát. Tovább verdesik a hullámok, mintha nem akarnának beleszédülni az alkoholba, csak újra meg újra fenyegetik örülten. Magukkal akarják vinni szerencsétlen életét, hogy ne fertőzze meg a még bizakodó, talán reménykedő embereket. A kollégákat, akikből valósággal áradnak a kötetek, a halhatatlanság fényes foglyai.

Felhajtja az első poharat a kényes úri italból. Még nem érez semmit. Aztán jön a második, majd a sokadik, míg ki nem ürül az üveg. A részeg terembe egyre érkeznek a vendégek. Ételt halmoznak a tányérokba. Csámcsogva falják fel a sok finomságot. Miután megtömik éhes gyomrukát, árad belőlük a szó. Idegen hangok terjeszkednek, belepnek mindent. A világ megbolydul a tarka kavalkádban.

A pohár fenekére néz, látja, milyen szomjasan tátong. Egy papköltő közeledik az asztalához. Földig érő, fekete ruhája sepri a padlót. Láncra fűzött, hatalmas kereszt csillog a mellén. Az arcát nem láthatja, elrejtje a hosszú szakáll. Némán néz rá Istennek e földi követe, amikor átnyújt neki egy itallal teli üveget, aztán úgy eltűnik, mintha árnyéka sem lenne. Pedig a Megváltó jött el hozzá, hogy megszabadítsa a bűneitől. Elrejtse a tébolyult hullámokat hosszú, fekete palástjába.

A kollégák vigadnak. A kiadós étel ízlett nekik. Van, aki a terem közepére perdül, és úgy szavalja el legfrissebb versét, mintha vándorszínész lenne. Tapsolnak, ünnepelnek szertartásosan. Keverednek a nyelvek. Ismeretlen világok bújnak ki a bábeli zűrzavarból. Ekkor lép a rögtönzött pódium közepére a cigány hercegnő. Ősei ezerráncú ruháját viseli, kérkedik a múltjával. Suhogó selyemben kívánatosan hajladozik fiatal teste. Csillagokat szór a fekete haján fénylő diadém. Vadul szaval egy szerelmes verset. Senki sem érti a szavait, amelyek mélyről fakadnak, és a feneketlen világba húzzák a lányt. A forró érzésekből átkok lesznek. Kerek szeme megtelik gyűlölettel. Kígyók, békák hullnak az egyre forrósdó versből. Aztán lángba borul a terem. Őt is megperzseli. Füstölög itallal csábító pohara. Lehet, hogy a költőnőt a szerelme árulta el. Tálcán vitte neki a szívét, mégis elhagyták. Nyíljon meg föld, szakadjon rá az ég, ne legyen egy pillanatnyi nyugta sem ebben a bolond világban! Gyilkos hullámok kísérik az útján! Mardossák húsát, tépjék darabokra a benne bujkáló embert!

Szomjasan iszik. Lecsorog torkán az ital. Megszédül, kóválygó feje az asztalra borul. Részeg. Elfelejteti önmagát, mintha kitántorogna a világból. A termet köd borítja. Hintázik a semmiben. Rövidesen elnyom mindent az álom. Befedi lázongó, ügyetlenül vergődő testét. Nem harcol, nincs már ereje a küzdelemhez.

Reggel a szobájában ébred. Valaki vagy valakik felemelték elernyedtt testét, és a vetett ágyra gurították, akár egy rongybabát. Most látja csak, milyen elegáns a lakosztálya. Az íróvendégeknek díszítették fel, hogy zavartanul röppenhessen be hozzájuk az ihlet szárnyas madara, amely már ott kering a közelben. Egy árva íróasztal néz vele farkasszemet. Fehér, érintetlen papírlapok várakoznak arra, hogy táncoljon rajtuk a toll, s ők felfalják a gondolatokat. Érzi, hogy még nem érkezett el a vallomások ideje. A feltörő hullámok fenyegetően nyújtóznak a magasba, azt ordíbalják, menekült, emigráns lett saját hazájában.

Bánat sepri a bosszú hullámaiba. Türelmetlenül várja, hogy valaki feloldozza. Ekkor jelenik meg előtte a papköltő képe. Mohón

kapkod, de nem tud utánamenni. Összeakadnak a lábai, mintha bilincsbe verték volna. Szánalmas rab vergődik benne. Tébolyult hullámok sodorják magukkal a verssorokat. Hagyják, hogy fuldokoljon a haragos árban.

Résnyire megnyitja az ajtót. Surranó lépések hangjára vágyakozik, azt reméli, eljön végre hozzá is az áldás, kimossa belőle a gyűlölet mérgét, és végre társai szemébe nézhet. Olyan mélyre merül, mintha hozzájuk tapadt volna. Megérik a szíve dobbanásait, olvasni tudnak gondolataiban, tisztelik benne a zsenit. Megkoszorúzzák versekkel, amelyekkel még csak terhes, de egyszer majd megszületnek.

Csúszós hangok veszik körül. Odakint, a folyosón valaki hosszú ruhájával sepri a padlót. Kimerészkedik, hogy megnézze, ki fényesíti olyan kitartóan a kockaköveket – a papköltő vonult el szobája előtt. Meg kellene állítani, még mielőtt fel nem emelkedik égi magasságokba, ahova nem tudják követni a pogány lelkek. Utánasiet, hogy elcsípje, de csak távolról tudja követni. Olyan, mint egy torzonborz ördög. Gyérülő, kócos hajából valószínűleg döfködnek a fésületlen tincsek. Hegyes szarvak nőttek a fején. Borotvátalan arcával, düllelt szemével úgy fest, mint egy kocsmatöltelék, pedig még nem ivott egy kortyot sem.

Már ott jár a közelében. Rátaposhatna a sarkára, hogy végre megálljon, és meghallgassa kétségben vergődő kérését. Azt szeretné, ha valaki megóvná őt a gyűlölettől. Térdre rogy, vagy inkább zuhan, lármát kavar a nyögéseivel. A pap megtorpan, megfordul, suhog sötét köpenyege. Csilingel a mellén hintázó kereszt. Megérti, hogy ez a nyomorult lélek áldásra vágyik. Azt akarja, hogy a tenger vizében merüljön alá. Nyögve esdekli, hogy azt szeretné, ha megkeresztelnék, s a hullámokba belefulladna a benne felgyülemlett temérdek keserűség. Mentse meg a lassan haldokló költőt, aki forrong a gyűlöletben! Ha késlekedik a feloldozás, kihal belőle az élet.

A pap azt mormolja, hajnalban legyen a vízparton, ott majd megáldja a szent szokás szerint, aztán eltűnik, mintha csak látomás lett volna.

A nappal és az éjszaka találkozik. Érzzi, hogy fut vele az idő. Kétségbeesetten hajtja magát. Felidézi a gyermekkorát, megkeresi a régen elhagyott szülői házát. Körötte repdesnek az édes szavak. Melegszik a határtalan ölelésben. Kalandozik a jóban. Csak akkor retten meg, amikor felnő. Számolgatni kezdi vétkeit, hogy meggyónja önmagának. Hosszú a lajstrom, de valahogy a végére fog érni. Harcol önmagával. Hajnalhasadtáig.

A tengerből már kiemelkedett a nap korongja. Közeleg a nagy találkozás pillanata. És a távolban feltűnik a szent ember alakja. Hosszú fekete ruhájára fehér sálát tekert, amelyre aranyszálakkal hímezték a hit ősi jeleit. Szertartásosan közeledik feléje. Int neki, hogy lépjen a vízbe.

Leveti a ruháját, egy homokbuckára dobja. Anyaszült meztelenül áll megváltója előtt, aztán beveti magát a partot mardosó hullámokba. Lehajtott fejjel várja az áldást. Megérinti egy forró kéz. Szavakkal kenik fel. Imádságot szórnak rá, arcán megpihennek a homokszemek. A hullámverést sem érzi – meglehet, hogy magával vitte a megmentője, aki pillanatok alatt maga is eltűnt.

Amikor végre kivergődik a partra, és összeszedi ruháját, hogy felöltözzön, vaskos kötetet talál: egy bibliát hagyott neki ajándékba.

Látja, amint a tenger megszelídül, elnyújtózik a végtelen kékségben. Sirályok tűnnek fel a távolban. Amikor felemeli, hogy fellapozza a könyvet, úgy tűnik, mintha hófehér galambok repdesnének a papíron.

A papköltő saját verseinek gyűjteményével ajándékozta meg.